

[Schmidt.]

milien selv maa klare det, men det er psykologisk forstaaeligt, om end ikke forsvareligt, naar andre mener at skulle blande sig deri; om det virkelig skulde ske, hvad jeg ikke kan bedømme; det skal man tage i Betragtning, naar man vil dømme om Forholdet. Det kan ikke nægtes, naar man vil se Virkeligheden i Øjnene, at der i Grænsespørgsmaalet er en Del Knuder, der trænger til at løses, og som vi er enige om bør løses ikke med Magt, men med god Vilje fra begge Sider. Fordi Danmark dog nødigt vil høre, at ikke alt ligger godt, gør jeg mig Haab om, at det skandinaviske Norden som et Hele er bedre i Stand til at se nøgternt paa disse Ting. Derfor retter jeg nogle afsluttende Bemærkninger til dette Norden, Danmark selvfølgelig indbefattet.

Det skandinaviske Norden har allerede under Verdenskrigen beskæftiget sig med en eventuel Nyordning af Danmarks Sydgrænse, og efter Verdenskrigen vist stor Beredvillighed til Solidaritet med Danmark. Den kan dog vel ikke udstrække sig dertil, hvor det er uforeneligt med de Principper, Norden har vedkendt sig. Saa kan det vel ikke glemme, hvad man da har gjort sig til Talsmand for, og hvad Versaillesfreden ikke har opfyldt. Man kan heller ikke overse, at det er meget uheldigt, at de politiske Afgørelser angaaende Grænsespørgsmaalet blev ordnet i Versailles i Stedet for mellem Tyskland og Danmark, som Tyskland var villig til. Hvorfor har man ikke bestræbt sig for, at her skabtes et nyt betryggende Grundlag? Det skandinaviske Norden har vel ogsaa bifaldet Wilsons Grundsætning, at der ikke maatte skelnes mellem Sejrherrerne og de besejrede, men at begge Parter skulde samvirke om at skabe et nyt og bedre Grundlag for Europa. Tyskland blev ikke medvirkende, da det nationale Spørgsmaal blev ordnet ved den ny Grænsedragning, og Danmark hørte dog hverken til Sejrherrerne eller til de besejrede. Men det er da ejendommeligt, at man i Dag ofte kan læse i danske, ogsaa i nordiske Blade, om national Ære, der skal hævdnes. Det er en mandigere Tale, end naar man som før nu og da fremstillede det saaledes, at det var noget Pjæt eller Fantasteri at tale om Ære. Men kan man saa ikke forstaa, at Tysklands Ære blev krænket ved denne Maade at ordne Spørgsmaalet paa. Det burde man ogsaa tænke lidt paa. Man har vel heller ikke glemt, at man i Norden var af den Anskuelse og ogsaa tog Beslutning ved forskellige Kongresser om, at en mulig Afstemning maatte foretages i

de mindste Forvaltningsenheder altsaa i Sogne eller Kommuner, for at man kunde faa et rigtigt Billede af den nationale Stilling, altsaa ikke en en bloc Afstemning som den, der fandt Sted i første Zone. Det skandinaviske Norden, Danmark indbefattet, maa endelig forstaa, at en hvilken som helst Grænsedragning kun kan være et Led i en forsvarlig Ordning af et nationalt Mellemværende. Der hører mere til, naar den skal være betryggende, ikke mindst at de udenrigspolitiske Forhold er klare og betryggede, hvortil ogsaa efter min Mening Oslomødet har givet et mægtigt Bidrag. Der hører fremdeles med som et væsentligt Led, at Befolkningen i hele Grænselandet kulturelt faar frie Kaar og et økonomisk sikret Grundlag. Det kan man ikke komme udenom, naar man vil se Virkeligheden, som den er. Den er altid bestemt af en Række Faktorer, der alle skal tages i Betragtning og gensidig bestemmer hinanden. Det er derfor doktrinært og for snævert tænkt, naar man fra dansk Side altid kun har det ene at sige: Grænsen ligger godt der, hvor den ligger. Naar jeg mente at skulle sige alt dette nu, saa maa jeg gøre opmærksom paa, at jeg ofte har sagt lignende uden at blive hørt, og at jeg af den danske offentlige Mening, saadan som man overalt nu kan møde den, tvinges til at gentage det. Jeg gør det paa ingen Maade for at skabe Uro, tværtimod i Haab om, at her maa et Spørgsmaal ordnes, ikke ved Magt, men ved god Vilje fra begge Sider, for at gentage det endnu engang. Jeg vil derfor rydde Hindringen til Side, der har vanskeliggjort den gensidige Forstaaelse. Jeg kan ikke tænke mig andet, end at man fra begge Sider er klar over, at man ved given Lejlighed engang maa tale med hinanden om disse Ting. Hvor naar denne Lejlighed er forhaanden, det staar da alene til de to Parter, Danmark og Tyskland, at afgøre. Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller kan af denne min Opfattelse af Situationen erkende, at slige Aktioner som dem, om hvilke det ærede Medlem talte, og om hvilke jeg nok har læst i danske Blade, men i Virkeligheden ikke mødt dem, holder jeg for helt uegnede til at løse de Knuder, som nu engang maa løses. Det mener jeg at skulle sige til Danmark og Norden.

Statsministeren (Stauning): Det er kun nogle forholdsvis faa Bemærkninger, der for mig er Anledning til at fremsætte, efter at Partiernes Ordførere nu har udtalt sig. Jeg maa sige, at det er egentlig med en vis Glæde eller Tilfredshed, man har